

Poistosuunnitelman muuttaminen

Kunnanvaltuusto 30.10.2023 § 84

490/02.02.00/2023

Päätösehdotus

Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että valtuusto hyväksyy poistosuunnitelman muutoksen, jossa kiinteiden rakenteiden ja laitteiden menojäännöspoistosta siirrytään tasapoistomenetelmään 1.1.2024 alkaen.

Käsittely

Talousjohtaja Esa Lindell esitteli asiaa kokouksessa.

Puheenjohtaja julisti keskustelun päättyneeksi ja totesi, että keskustelun aikana jäsen Aku Leijala on jättänyt seuraavan ponsiehdotuksen:

Poistosuunnitelman ja -menetelmän muutoksien tuoma kirjanpidollinen liikkumatila ei saisi johtaa kunnan toimintakulujen nousuun lähivuosina.

Ponsiehdotusta kannattivat Matti Kaurila, Jani Ekman, Antti Kilappa, Hannu Valtanen, Anna Sahiluoma, Kari Virtanen, Marko Kari, Antti Salonen, Ari Harinen, Urho Blom, Patrik Lundell, Ulla Seppälä, Piia Aallonharja, Johanna Järvinen, Jani Kähkönen, Eero Lankia, Anneli Granström, Tero Suominen, Martin Valtonen, Timo Haapaniemi, Liisa Kosonen, Sanni Jäppinen ja Jussi Määttä.

Puheenjohtajan tiedustellessa ponsiehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätös

Kunnanvaltuusto päätti yksimielisesti ehdotuksen mukaisesti seuraavalla ponnella:

Poistosuunnitelman ja -menetelmän muutoksien tuoma kirjanpidollinen liikkumatila ei saisi johtaa kunnan toimintakulujen nousuun lähivuosina.

Päätöshistoria

Kunnanhallitus 16.10.2023 § 337

Valmistelija

Talousjohtaja Esa Lindell,
etunimi.sukunimi@kirkkonummi.fi, puh. 09 29671 (vaihe)

Päätösehdotus

Kunnanjohtaja Sailas Virpi

Kunnanhallitus päättää esittää kunnanvaltuustolle, että valtuusto hyväksyy poistosuunnitelman muutoksen, jossa kiinteiden rakenteiden ja laitteiden menojäännöspoistosta siirrytään tasapoistomenetelmään 1.1.2024 alkaen.

Käsittely

Talousjohtaja Esa Lindell esitteli asiaa kokouksessa.

Päätös

Kunnanhallitus päätti yksimielisesti ehdotuksen mukaisesti.

Tiedoksi

Sarastia Oy, kirjanpitäjä

Selostus

Muutosesitys kohdistuu poistomenetelmään, jossa kiinteiden rakenteiden ja laitteiden menojäännöspoistosta esitetään siirryttäväksi tasapoistomenettelyyn, kuten kaikissa muissa hyödykeryhmissä tehdään. Aiempina tilikausina tehtyjä poistoja ja kertynyttä poistoeroa ei oikaista.

Poistoajkoja ei esitetä muutettaviksi, koska ne perustuvat kirjanpitolautakunnan suosituksiin.

Poistomenetelmän muutos on perusteltua ensinnäkin siksi, että tasapoistot tasaavat poistojen vaikutusta samansuuruiseksi koko poistoajalle, kun taas menojäännöspoiston vuosivaikutus on suurin poistoajan alussa ja pienenee määriteltujen poistoprosenttien mukaisesti vuosittain. Lisäksi poistoajan päättyessä joudutaan tekemään suurempi alaskirjaus.

Toinen peruste on poistomäärien suunnittelun mahdollistaminen, sillä tulevien poistojen määrän arviointia varten hankitussa ohjelmassa suunnittelu on mahdollista vain tasapoistoin. Poistot saadaan nyt huomattavasti varmemmin arvioitua tuleville vuosille.

Määrittelyt

Tasapoisto on poistomenetelmä, jossa hyödykkeen hinta poistetaan tietyn ajan kuluessa kiinteällä summalla. Tasapoistoa käytettäessä täytyy siis tietää hyödykkeen taloudellinen käyttöikä sekä hankintahinta. Poisto tehdään joka vuosi samalla summalla, kunnes taseen arvo on nolla eikä ole enää mitään poistettavaa.

Menojäännöspoistossa poistetaan vuosittain jokin ennalta sovittu prosenttiosuus koneen tai kaluston hankintamenosta. Tällä poistomenetelmällä poistot ovat aluksi suuria, mutta pienenevät koko ajan jäljellä olevan poistamattoman hankintamenon pienentyessä.

Menojäännöspoistoissa hankintameno ei koskaan mene nolleen, vaan se on alaskirjattava silloin, kun omaisuudella ei enää ole palvelun- tai tulontuottamiskykyä eli ko. omaisuus ei enää ole palvelutuotannon käytössä.

Kunnassa kiinteät rakenteet ja laitteet muodostuvat pääosin infrastruktuurista, joka tuottaa tuloa pääsääntöisesti tasaisesti – joissain tapauksissa jopa takapainotteisesti (esim. uudet asuinalueet, jotka rakentuvat täyteen vasta ajan kuluessa). Menojäännöspoistot ovat etupainotteiset (degressiiviset) ja siten tällä hetkellä käytössä oleva poisto aika ei vastaa tulontuottamiskykyä, mikä rasittaa kunnan tulosta etupainotteisesti.

Käyttöomaisuuden näkökulmasta on lisäksi riskinä, että taseesta jää alaskirjaamatta menojäännöspoistojen alaisia hyödykkeitä, joilla todellisuudessa ei enää ole arvoa.

Poistoja koskeva sääntely

Kirjanpitolain 4 luvun 3 §:ssä ja 5 §:n 1-3 momenteissa säädetään pysyvistä vastaavista ja hankintamenosta. Lain mukaan taseen vastaavien erät jaetaan pysyviin ja vaihtuviin käyttötarkoituksensa perusteella. Pysyviä vastaavia ovat erät, jotka on tarkoitettu tuottamaan tuloa jatkuvasti useana tilikautena. Muut taseen vastaavien erät ovat vaihtuvia.

Kunnan kirjanpitoon sovelletaan kirjanpitolain lisäksi kuntalakia. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto antaa sitovia ohjeita ja lausuntoja kirjanpitolain ja kuntalain soveltamisesta. Pysyvistä vastaavista säädetään mm. kirjanpitolautakunnan kuntajaoston taseen laatimista ja suunnitelman mukaisia poistoja koskevista yleisohjeista.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on antanut vuonna 2016 yleisohjeen suunnitelman mukaisista poistoista, jonka tarkoituksena on ohjata suunnitelman mukaisten poistojen tekemistä kunnassa ja kuntayhtymässä sekä yhdenmukaistaa kunnissa käytettäviä poistoaikoja ja -menetelmiä.

Suosituksen mukaan poistoaikojen ja -menetelmien tulee perustua pysyvien vastaavien hyödykkeiden tulontuottamiskykyyn ja kunnassa myös palvelujen tuotantokykyyn. Pysyviin vastaaviin kuuluvien aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintamenot tulee poistaa vaikutusaikanaan. Pysyvien vastaavien vaikutusajalla tarkoitetaan hyödykkeen taloudellista pitoaikaa. Pysyvien vastaavien hankintameno jaksetaan poistoina kuluksi pääsääntöisesti sen koko taloudelliselle pitoajalle. Taloudellisen pitoajan päätyttyä on hyödykkeen hankintameno oltava kokonaan poistettu mahdollista jäännösarvoa lukuun ottamatta.

Taloudellisella pitoajalla tarkoitetaan sitä aikaa, jona pysyvän vastaavan hyödykkeen ennakoitaan hyödyttävän kuntaa tuloa tuottamalla tai aikaa, jona hyödykkeen ennakoitaan hyödyttävän kunnan palvelujen tuottamista. Pysyvien vastaavien hyödykkeen taloudellinen pitoaika on yleensä lyhyempi kuin sen tekninen pitoaika, joka riippuu hyödykkeen teknisestä käyttökelpoisuudesta kunnan harjoittamassa toiminnassa. Pysyvien vastaavien hyödykkeen taloudellisen pitoajan ja myös poistoaajan määrittely tulee tehdä kunnan yksilölliset olosuhteet huomioon ottaen.

Poistoaika määritellään siten, että se vastaa kunnan omaa suunnitelmaa ja odotusta taloudelliseksi pitoajaksi. Kuntajaoston yleisohjeen poistoaikasuosituksessa suositellaan määriteltyjen poistoaikojen alarajojen käyttämistä. Suositusta pidempää poistoaikaa voidaan kuitenkin käyttää, jos ne perustellaan hyödyke- tai hyödykeryhmäkohtaisesti. Taloudellisen pitoajan määrittelyssä noudatetaan varovaisuuden periaatetta.